

Accountantsverslag

Gemeenschappelijke Regeling
Samenwerking Kempengemeenten

5 april 2024

Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten
t.a.v. het algemeen en dagelijks bestuur
Postbus 11
5540 AA REUSEL

Eindhoven, 5 april 2024

Betref: **Accountantsverslag boekjaar 2023**

Geachte leden van het bestuur,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole 2023 bij de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (hierna: GRSK).

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op het aspect getrouwheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in november 2023 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Aansluitend zijn wij in februari 2024 gestart met de jaareindecontrole die wij onlangs hebben afgerond. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving en het vastgestelde normenkader.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening 2023.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de directeur en de controller. Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid.

Wij merken tot slot op dat er momenteel een landelijke discussie speelt inzake de rol van de accountant op het aspect financiële rechtmatigheid en de vertaling daarvan in de uiteindelijke controleverklaring. Hierdoor kunnen wij onze verklaring mogelijk niet voor de geplande bestuursvergadering verstrekken. Los van deze discussie is ons inhoudelijke oordeel rondom de rechtmatigheid goedkeurend.

Wij danken de medewerkers van de GRSK voor de plezierige en constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

H.A.C.M. Vissers RA MSc
Extern accountant

Inhoudsopgave

1. Management samenvatting	4
2. Ons oordeel	7
3. Bevindingen jaarrekening 2023	
1. Rechtmatigheidsverantwoording	9
2. Overige bevindingen	10
4. Overige aspecten	11
Totaal aantal pagina's:	13

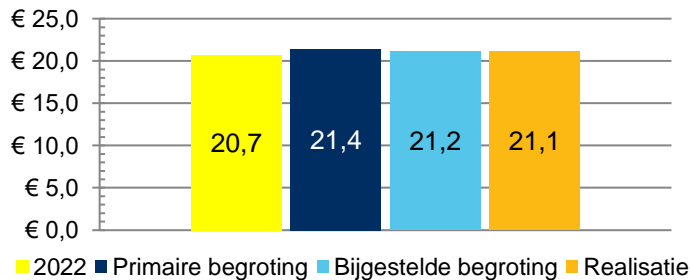
1. Management samenvatting

Ons oordeel				
Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2023 geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Onderwerp	Geen bevindingen	Wel bevindingen	Anders	Toelichting
Rechtmatigheids verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële rechtmatigheid en is opgesteld in overeenstemming met de (concept) kadernota rechtmatigheid.
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

1. Management samenvatting

Financiële analyse 2023 op hoofdlijnen

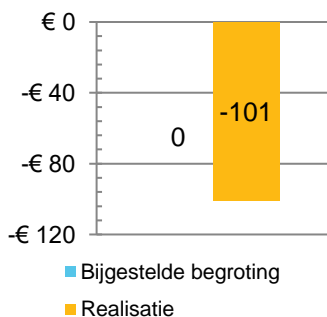
Saldo lasten en baten derden in € mln

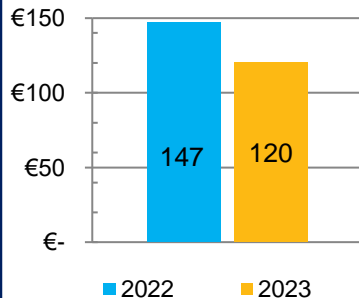
Het gerealiseerde **saldo van lasten en baten derden** bedraagt € 21,1 mln. Het takenpakket van de GR SK is gewijzigd waardoor de afdeling P&O (€ 1,2 mln aan lasten) is komen te vervallen. Ten opzichte van 2022 zijn met name de kosten van de afdelingen Staf, SSC en MD toegenomen. Hiermee was reeds in de begroting rekening gehouden. Dit wordt veroorzaakt door het onderbrengen van de eigen P&O taken bij de afdeling staf, de wensen van gemeente inzake ICT en de uitvoering van regeling energietoeslag.

Per saldo zijn € 359.000 meer lasten gerealiseerd dan de bijgestelde begroting. Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door hogere inhuur van de afdeling MD. Gezien de jaarlijkse overschrijding van deze afdeling hebben wij bij het management aandacht gevraagd voor een strak budgetbeheer. Op de volgende pagina is de resultaat analyse per afdeling opgenomen.

Resultaat in k€

Bestemmingsreserves in k€

De **bijdragen van gemeenten** bedragen € 21,0 mln conform de bijgestelde begroting.

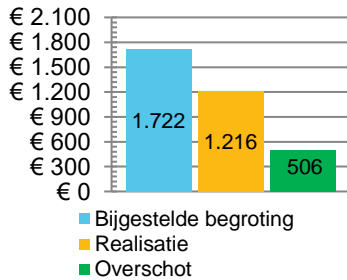
In het totaal is er € 83.000 ter dekking van kosten onttrokken uit de reserve. Daarnaast is er op basis van bestuursbesluiten € 56.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve voor budgetoverhevelingen. Hiermee was deels rekening gehouden in de bijgestelde begroting. Het **gerealiseerde resultaat na reserves** bedraagt hierdoor -/- € 101.000. Op basis van het voorstel wordt dit resultaat bijgestort door de deelnemende gemeenten.

De GR SK houdt zelf geen **weerstandsvermogen** aan. Wij hebben reeds enkele malen geadviseerd om voortaan de risico's binnen GR SK te kwantificeren, zodanig dat de gemeenten hiermee rekening kunnen houden in hun eigen reservepositie. Hieraan is nog geen opvolging gegeven.

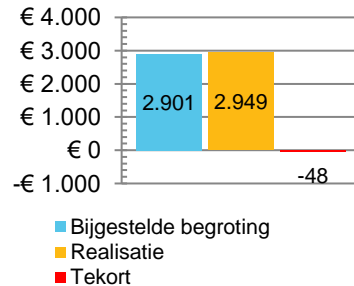
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2023 per afdeling

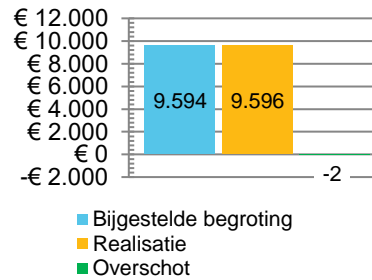
Resultaat Staf in €k i*

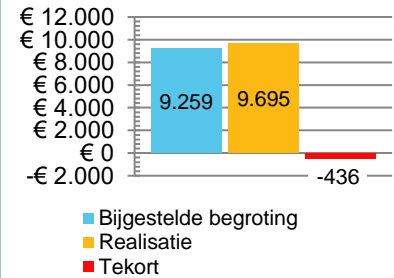
Resultaat VTH in €k v*

Resultaat SSC in €k iv*

Resultaat MD in €k iv*

- Het resultaat op **Staf** van € 506.000 positief. Dit wordt veroorzaakt door lagere loonkosten dan begroot vanwege het feit dat de formatie niet volledig bezet is geweest en kwaliteitsimpuls archief en organisatieontwikkeling niet volledig zijn gerealiseerd en deels worden overgeheveld naar volgend jaar. Daarnaast zijn er hogere rentebaten gerealiseerd dan begroot (€ 258.000).
- Het resultaat op **VTH** van € 48.000 negatief. Dit wordt veroorzaakt doordat er inhuur heeft plaatsgevonden die niet begroot was. Dit wordt deels gecompenseerd door een doorbelasting aan een gemeente.
- Het resultaat op **SSC** bedraagt € 2.000 positief en ligt daarmee in lijn met de begroting.
- Het resultaat op **MD** bedraagt € 436.000 negatief. Op het reguliere personeelsbudget is een overschot zichtbaar omdat vacatures niet zijn ingevuld. Dit wordt gecompenseerd met inhuurkrachten, welke in de regel duurder zijn dan eigen personeel. Te samen met ziekte vervanging maakt dit een tekort op personele kosten.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting																
Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie	<p>Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2023 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in het controleprotocol. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven</p> <table border="1"><thead><tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr></thead><tbody><tr><td>Fouten</td><td>1% van de lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 22.634.000</td><td>€ 226.000</td></tr><tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 22.634.000</td><td>€ 678.000</td></tr><tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 50.000</td></tr></tbody></table>		Grondslag	Omvang	Tolerantie	Fouten	1% van de lasten inclusief dotatie reserves	€ 22.634.000	€ 226.000	Onzekerheden	3% van de lasten inclusief dotatie reserves	€ 22.634.000	€ 678.000	Rapporteringstolerantie	-	-	€ 50.000
	Grondslag	Omvang	Tolerantie														
Fouten	1% van de lasten inclusief dotatie reserves	€ 22.634.000	€ 226.000														
Onzekerheden	3% van de lasten inclusief dotatie reserves	€ 22.634.000	€ 678.000														
Rapporteringstolerantie	-	-	€ 50.000														
Controleverschillen	Tijdens de controle zijn geen individuele ongecorrigeerde verschillen in de jaarrekening 2023 geconstateerd boven de rapportage tolerantie van € 50.000. Derhalve is dit overzicht niet opgenomen.																
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening . De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.																

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele belangrijke aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen.

3.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording	
	Bevinding
<i>Algemeen</i>	<p>De rechtmatigheidsverantwoording is voor het eerst toegevoegd aan de jaarrekening 2023. Hiermee legt het dagelijks bestuur expliciet verantwoording af over drie aspecten van de financiële rechtmatigheid (zie hieronder) met inachtneming van de algemene kaders en specifieke afspraken met het algemeen bestuur (o.a. de financiële verordening). Hierbij is rekening gehouden met een tolerantiegrens van 1% (zijnde € 226.000) voor de rechtmatigheidsverantwoording zelf en een rapporteringsgrens van € 50.000 voor afwijkingen die in de paragraaf bedrijfsvoering gemeld dienen te worden.</p> <p>Onze rol als accountant betreft het vaststellen dat eventuele afwijkingen juist en volledig zijn opgenomen en toegelicht, rekening houdend met bovenstaande grenzen. Wij hebben hiervoor de uitkomsten van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) geïnspecteerd en de ingenomen standpunten getoetst. Op basis hiervan concluderen wij dat deze verantwoording een getrouw beeld geeft van de financiële rechtmatigheid en dat de bijbehorende toelichtingen het gewenste inzicht verschaffen.</p>
<i>Rechtmatigheids criteria</i>	<p>Inhoudelijk raakt de rechtmatigheidsverantwoording de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Begrotingscriterium</i> <p>Het dagelijks bestuur heeft als uitgangspunt aangehouden dat dit criterium op totaalniveau van de begroting moet worden beoordeeld. Dit leidt tot een beperkte overschrijding (namelijk het negatieve resultaat) wat veroorzaakt wordt door hogere lasten passend binnen het beleid. Aanvullend zijn er geen overschrijdingen op kredieten geconstateerd. Om deze reden is het bestuur van mening dat er geen sprake is van een materiele onrechtmatigheid. Wij stemmen hiermee in. Wij adviseren de afspraken en spelregels hiervoor duidelijker vast te leggen.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Voorwaarden criterium</i> <p>Ten aanzien hiervan zien de risico's vooral toe op naleving van de aanbestedingswetgeving. Door de organisatie is een inkoopanalyse opgesteld ter controle op naleving van de aanbestedingswetgeving. Hieruit blijken geen onrechtmatigheden. Wij zijn het hiermee eens.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Misbruik – en oneigenlijk gebruik criterium</i> <p>Ten aanzien van dit criterium is het dagelijks bestuur van mening dat geen onrechtmatigheden zijn begaan. Wij stemmen hiermee in.</p>

3.2 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Verlofsaldi	<p>Met ingang van boekjaar 2022 hebben werknemers de mogelijkheid om niet opgemaakte verlofuren onder voorwaarden om te zetten in spaarverlof. Dit spaarverlof heeft - in tegenstelling tot wettelijk- en bovenwettelijk verlof - geen vervaldatum en kan door de werknemer naar eigen wens worden ingezet om met behoud van loon minder te werken, bijvoorbeeld richting pensioendatum. De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat spaarverlof onder voorwaarden financieel tot uitdrukking moet komen in een voorziening.</p> <p>Voor de gedane aanvragen voor spaarverlof is een voorziening gevormd van € 9.000. Het totale aantal aan overige verlofuren per eind 2023 bedraagt circa 18.000 verdeeld over 152 FTE. Binnen GRSK is er nog geen financieel beleid gemaakt ten aanzien van de waardering van verschillende soorten verlof in de jaarrekening. In de niet uit de balans blijkende verplichtingen is de ingeschatte waarde van het totale verlofsaldo opgenomen.</p> <p>Wij benadrukken dat het belangrijk is om de financiële verplichting ten aanzien van de verschillende soorten verlof (wettelijk, bovenwettelijk, spaarverlof etc.) in kaart te brengen, te bepalen welk aandeel bovenmatig is en beleid te maken hoe hier (financieel) mee om te gaan. Vanuit daar kan er actief gestuurd worden op de ontwikkeling van het saldo en kan eventueel voor bovenmatig verlof een verplichting worden opgenomen in de jaarrekening.</p>
Omzetbelasting	<p>Het fiscale karakter van een GR is – in tegenstelling tot het reguliere bedrijfsleven – vaak onderhevig aan complexe vraagstukken en veranderingen. Wij hebben ons tijdens de controle gefocust op de omzetbelasting en wij hebben een aantal verbeterpunten geconstateerd die met name gaan over BTW verlegd op ICT inkopen en compensabele btw op programmakosten. Wij hebben hierover een aparte rapportage verstrekt.</p>

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van uw organisatie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	<p>De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het bestuur. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit:</p> <ul style="list-style-type: none">• Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle;• Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management;• Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het bestuur in de interne beheersing te kunnen identificeren;• Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur te kunnen identificeren; en• Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. <p>Er zijn gedurende 2023 door ons geen materiële fraudegevallen geconstateerd en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft uw bestuur aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen. Wij hebben in de management letter geadviseerd om een fraudebeleid en frauderesponseplan om te stellen.</p>

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Claims en juridische procedures	Er zijn geen belangrijke (dreigende en niet gewaardeerde) claims en/of juridische procedures met een mogelijke materiële impact op de cijfers per ultimo 2023.
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijvende verplichtingen.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	<p>Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening van geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.</p> <p>Wij brengen daarnaast een afzonderlijke rapportage uit aan de afdeling SSC in het kader van ons onderzoek naar de betrouwbaarheid van de geïmplementeerde beheersmaatregelen rondom de ICT-diensten geleverd door SSC aan de gemeenten.</p>
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw organisatie en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Openstaande punten	<ul style="list-style-type: none">• Teken en bevestiging bij de jaarrekening (LOR): afhankelijk van discussie rondom RM verantwoording.• Afgeven controleverklaring: afhankelijk van discussie rondom RM verantwoording.• Vaststellen jaarrekening door het AB: 9 juli 2024

Smart decisions. Lasting value.